

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Návrh materiálu pro jednání schůze vlády s názvem „Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2014“ (dále jen „Rozbor“) je předkládán na základě usnesení vlády ze dne 14. ledna 2015 č. 28 a na základě usnesení Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen „RVNNO“) ze dne 3. prosince 2015.

Rozbor zpracovala pro RVNNO Společnost pro studium neziskového sektoru, o.s.

Rozbor, spolu se stanovením Hlavních oblastí státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím (dále jen „NNO“), které jsou vládou schvalovány také každoročně, tvoří jednotný celek, který ukazuje již po řadu let stav a vývoj v oblasti poskytování státních dotací na podporu veřejně prospěšných činností a služeb, poskytovaných vybranými typy soukromých subjektů, zařazovaných do skupiny NNO. Rozbor je vládě předkládán již od roku 1999. Díky tomu RVNNO disponuje údaji o vývoji státní dotační politiky vůči tomuto typu subjektů již po dobu 15 let.

Rozbor obsahuje údaje o všech dotacích poskytnutých NNO ze státního rozpočtu, poskytnutých v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, údaje o všech dotacích poskytnutých NNO ze státních fondů a údaje o všech dotacích z rozpočtů územně samosprávných celků poskytnutých v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Rozbor zahrnuje i dotace poskytnuté NNO v rámci finanční spoluúčasti státního rozpočtu a rozpočtů krajů na projektech financovaných z fondů Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru. Poprvé obsahuje Rozbor i údaje o veřejných zakázkách ze státního rozpočtu a rozpočtů krajů, které získaly NNO v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu, že metodika sběru dat o veřejných zakázkách je teprve ve stádiu zrodu, jsou údaje o zakázkách pro NNO uvedeny jen v přílohách k Rozboru.

Údaje o poskytnutých dotacích a veřejných zakázkách z veřejných rozpočtů se týkají soukromoprávních NNO, které odpovídají svou právní formou vymezení, které používá RVNNO od devadesátých let. Jde tedy o spolky (včetně pobočných spolků)¹ podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, nadace a nadační fondy podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účelová zařízení církví a náboženských společností podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a obecně prospěšné společnosti podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Nově jsou v Rozboru sledovány údaje za tyto právní formy: ústav podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, školská právnická osoba podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zájmové sdružení právnických osob podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. prosince 2013.

Zdrojem dat za státní rozpočet jsou především sama dotující ministerstva a do jisté míry i Centrální evidence dotací z rozpočtu (CEDR). Data o dotacích poskytnutých z krajských

¹ Do 31. prosince 2013 občanská sdružení, resp. jejich organizační jednotky.

rozpočtů byla čerpána z databází jednotlivých krajů. Hlavním zdrojem dat za rozpočty obcí (mimo hlavního města Prahy) a státních fondů byl informační portál MONITOR, který obsahuje datové oblasti účetního a finančního výkaznictví jednotlivých rozpočtů. Údaje byly dále konzultovány s příslušnými resorty a upraveny. Pro analýzu příjemců dotací je využito dat z Registru ekonomických subjektů a údajů z Českého statistického úřadu.

Předkládaný materiál je opět rozdělen na vlastní Rozbor (část III materiálu), který přináší hlavní údaje o dotační politice veřejných rozpočtů vůči NNO ve sledovaném roce, a to ve vývojové řadě od roku 2006. Druhá část podrobnějších zjištění, včetně údajů o veřejných zakázkách, byla přesunuta do příloh k materiálu (část IV materiálu). Přílohy obsahují podrobnou analýzu zjištěných údajů, z nichž vlastní Rozbor vychází.

Protože získané databáze obsahovaly i údaje za právní formy odlišné od vymezení RVNNO (např. svazek obcí, příspěvková organizace, družstvo, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, komora, fyzická osoba, honební společenstvo apod.), musela být u všech dotací ze státního rozpočtu a rozpočtů krajů na základě IČO příjemce zkontrolována jeho právní forma a byly provedeny úpravy popsané v příloze č. 6 Metodika Rozboru v kapitole Úprava dat. Nesprávně evidované údaje byly z databází odstraněny. V případě státního rozpočtu se jednalo o **115** dotací ve výši **110,8 mil. Kč**, v případě rozpočtů krajů bylo vyřazeno **416** dotací ve výši **36,9 mil. Kč**. V databázích byly dále ponechány pouze údaje za účelová zařízení církví a náboženských společností tak, jak byla evidována v Rejstříku církevních právnických osob spravovaném Ministerstvem kultury. Údaje za organizace s právní formou 721 – církevní organizace, které nebyly evidovány jako účelová zařízení církví, byly vypuštěny. V případě státního rozpočtu se jednalo o **100** dotací v celkové výši **41,4 mil. Kč**, v případě rozpočtů krajů šlo o **361** dotací v celkové výši **41,4 mil. Kč**.

V roce 2014 bylo ze státního rozpočtu poskytnuto původně sledovaným formám NNO celkem **7.585.960.000 Kč**.² Za sledované období 2006 až 2014 se jedná o údaj nejvyšší – viz následující tabulka:

Tabulka č. 1: Vývoj v letech 2006 až 2014

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Objem dotací³	5 570	6 600	6 311	5 603	5 767	5 741	6 680	7 011	7 586
Počet dotací	4 506	5 505	8 794	8 038	7 620	8 403	8 825	7 196	8 929
Počet příjemců	2 999	3 527	3 703	3 006	3 215	3 036	3 075	2 413	3 059

Zdroj: Rozbory za roky 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014.

Tabulka č. 2: Meziroční změny v letech 2006 až 2014

	2007 2006	2008 2007	2009 2008	2010 2009	2011 2010	2012 2011	2013 2012	2014 2013
Objem dotací	+18,5 %	-4,4 %	-11,2 %	+2,9 %	-0,4 %	+16,0 %	+5,0 %	+8,2 %
Počet dotací	+22,2 %	+59,7 %	-8,6 %	-5,2 %	+10,3 %	+5,0 %	-18,5 %	+24,1 %
Počet příjemců	+17,6 %	+5,0 %	-18,8 %	+7,0 %	-5,6 %	+1,3 %	-21,5 %	+26,8 %

Zdroj: Rozbory za roky 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014.

Objem finančních prostředků, poskytnutých jako dotace na aktivity NNO ze státního rozpočtu, stejně jako v předchozím roce stoupl. Problémem však i nadále zůstává spíše struktura těchto dotací. Celých 82,6 % objemu dotací původně sledovaným právním formám NNO bylo

² Tento údaj se týká pouze původně sledovaných právních forem, tedy spolků včetně pobočných spolků, nadačních subjektů, obecně prospěšných společností a účelových zařízení církví. Nově sledované právní formy (ústavy, školské právnické osoby a zájmová sdružení právnických osob) získaly v roce 2014 dalších 1.736.369.000 Kč. V textu Rozboru jsou tyto údaje prezentovány odděleně, jednak pro zajímavost, a jednak pro zachování srovnatelnosti s předchozími lety.

³ Objemy dotací jsou uvedeny v mil. Kč.

v roce 2014 poskytnuto pouze ze dvou kapitol: Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (43,2 %) a Ministerstva práce a sociálních věcí (39,4 %). K významnému nárůstu (o více než 15 %) oproti předchozímu roku došlo v případě kapitol Ministerstva životního prostředí, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva obrany, Ministerstva kultury, Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva práce a sociálních věcí. K poklesu o více než 15 % došlo v případě Ministerstva průmyslu a obchodu, Grantové agentury České republiky a Úřadu vlády České republiky.

Kraje a hlavní město Praha poskytly původně sledovaným právním formám NNO formou dotací v roce 2014 celkem **1.796.332.000 Kč**, což znamená nárůst oproti roku 2013 o **6,6 %**. Tento nárůst není ovšem rovnoměrný u všech krajů. K významnému nárůstu (o více jak 15 %) oproti roku 2013 došlo u rozpočtu Libereckého kraje, Středočeského kraje, Zlínského kraje, Karlovarského kraje, Jihomoravského kraje, Královéhradeckého kraje a Ústeckého kraje. Největší objem dotací poskytnutých původně sledovaným právním formám NNO z rozpočtů krajů a hlavního města Prahy v roce 2014 směřoval do oblastí „Tělovýchova“ (33 %), „Sociální věci a politika zaměstnanosti“ (22 %) a „Kultura a ochrana památek“ (20 %).

Obce (bez hlavního města Prahy) poskytly původně sledovaným právním formám NNO v roce 2014 celkem **3.337.649.000 Kč**, což představuje meziroční nárůst o **2,2 %**. Nejvíce byla podpořena oblast „Tělovýchova“ (44,1 %), „Kultura a ochrana památek“ (19,8 %) a „Sociální věci a politika zaměstnanosti“ (18,3 %).

Z mimorozpočtových státních fondů byla v roce 2014 původně sledovaným právním formám NNO formou dotací poskytnuta suma **842.028.000 Kč**, což znamená meziroční nárůst o **8,6 %**.

Celkem tedy bylo původně sledovaným právním formám NNO v roce 2014 z veřejných rozpočtů formou dotací poskytnuto **13.561.969.000 Kč**. Nově sledovaným právním formám NNO bylo z veřejných rozpočtů poskytnuto celkem **1.803.607.000 Kč**.

Předkládaný materiál nemá negativní dopad na rovnost mužů a žen, neobsahuje finanční nároky na státní rozpočet a nemá vliv na životní prostředí. Ve vztahu k podnikatelskému prostředí lze konstatovat, že předložený materiál na něj dopady nemá, neboť se jedná pouze o analýzu údajů o dotacích pro NNO za uplynulý rok.

Připomínkové řízení k materiálu proběhlo ve dnech 18. listopadu 2015 až 2. prosince 2015. Většina doporučujících připomínek byla akceptována. Všechny zásadní připomínky ministerstev byly buď akceptovány, nebo (v případě Ministerstva vnitra a Ministerstva životního prostředí) vysvětleny. Oba resorty s vysvětlením souhlasily. Podrobnosti jsou uvedeny v části V materiálu. Materiál je tedy vládě předkládán bez rozporů.